

UBO-register mag dan toch niet openbaar gemaakt worden voor het publiek

written by Eva Dierckx | mei 23, 2023

Het UBO-register mag dan toch niet openbaar gemaakt worden voor het publiek

Met het arrest van 22 november 2022 stelt het Hof van Justitie dat het UBO-register mag blijven, maar dat aan de openbaarheid voor het grote publiek ervan een einde komt. Dit arrest volgt na prejudiciële vragen die door een Luxemburgse rechter werden gesteld.

Wat is het UBO-register?

Het UBO-register is een register voor uiteindelijke begunstigten in België voorzien door de Wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten.

Deze wet is de omzetting van de Europese Richtlijn 2015/849 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme.

Op basis hiervan zijn lidstaten van de EU verplicht om maatregelen te nemen zodat enerzijds vennootschappen en andere juridische entiteiten die binnen hun juridisch grondgebied zijn opgericht toereikende, accurate en actuele informatie over hun uiteindelijke begunstigten inwinnen en bijhouden. Anderzijds moet er een centraal register met informatie over de uiteindelijke begunstigten van die entiteiten zijn om de toegang tot die informatie te vereenvoudigen.[\[1\]](#)

Wat veranderde er met het arrest

In het arrest dd. 22 november 2022 werd de ongeldigheid vastgesteld van de bepaling uit de Antiwitwasrichtlijn waardoor lidstaten verplicht werden ervoor te zorgen dat de informatie over de uiteindelijke begunstigten van binnen hun grondgebied opgerichte vennootschappen en andere juridische entiteiten in alle gevallen voor het grote publiek toegankelijk is.

Het Hof van Justitie stelde dat de eerbiediging van het privéleven uit artikel 7 en de bescherming van persoonsgegevens uit artikel 8 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie hierdoor ernstig geschonden worden.

Met de invoering van deze regel was de wetgever van mening hiermee bij te dragen tot de verwezenlijking van doelstelling van algemeen belang doordat de maatregel beoogt om het witwassen van gelden de financiering van terrorisme te voorkomen.

Het Hof van Justitie oordeelde echter dat de maatregel niet beperkt is tot wat strikt noodzakelijk is. Daarnaast is deze ook niet evenredig met het nagestreefde doel, én worden er te weinig waarborgen ingebouwd ter bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen.[2]

In België konden burgers het UBO-register tot voor kort publiek raadplegen door voorafgaand een verzoek om raadpleging in te dienen. Bij het verzoek moest u als burger een formulier invullen dat het KBO-nummer bevat van de entiteit die het voorwerp is van uw raadpleging, de gegevens van de aanvrager en een verantwoording van het verzoek indienen. Een aanvraag kon dan geweigerd worden indien er geen legitieme redenen werden opgegeven ter consultatie van het register.[3]

Naar aanleiding van het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie publiceerde de FOD financiën een bericht op hun website met de boodschap dat ingevolge het arrest van 22 november 2022 de toegang van leden van het grote publiek tot informatie over uiteindelijke begunstigen tijdelijk is opgeschort. Het bericht bevestigde ook dat de toegang voor bevoegde en onderworpen autoriteiten gehandhaafd blijft.[4]

Ondertussen werd op de website van de FOD financiën een bericht gepost waar te lezen staat dan in afwachting van IT-ontwikkelingen om het UBO-register aan te passen aan de nieuwe wettelijke bepalingen, raadplegingsverzoeken kunnen worden verzonden per e-mail naar: ubobelgium@minfin.fed.be

Of er nu met het arrest van het Hof van Justitie een grote stap terug is genomen op het vlak van bestrijden van witwaspraktijken, valt te nuanceren daar het enkel gevolgen heeft op de toegang voor het grote publiek tot gegevens van uiteindelijke begunstigde van vennootschappen. Voor alle andere juridische structuren zijn de gegevens van de uiteindelijke begunstigde al sinds voor dit arrest enkel toegankelijk voor leden van het brede publiek die een legitiem doel voorhanden hebben.[5]

Nieuw is dat het UBO-KB een lijst heeft opgenomen met wat als een legitiem doel

kan worden beschouwd.[\[6\]](#)

GDPR

In dit arrest werd als derde prejudiciële vraag een vraag gesteld met betrekking tot overeenstemming met de bepalingen van de gegevensbeschermingsrichtlijn. Omdat werd besloten dat de bepaling die de verplichting oplegt dat de registers publiek raadpleegbaar moeten zijn, nietig is, achtte het HvJ het niet meer nodig om de vraag met betrekking tot de overeenstemming met de gegevensbeschermingsrichtlijn te beantwoorden.

Gezien het Hof reeds voor de toets aan de eerste vraag vaststelde dat de maatregel niet beperkt is tot wat strikt noodzakelijk is, kan gesteld worden dat het wellicht niet om een rechtmatige verwerking van persoonsgegevens kan gaan op grond van art. 6 GDPR.

In het verleden werd de publieke toegang tot het Belgisch UBO-register reeds bekritiseerd door de Gegevensbeschermingsautoriteit.[\[7\]](#) In het advies nr. 246 2022 van 9 november 2022 werd reeds opgemerkt dat de toegang of weigering van toegang tot het UBO-register onderworpen dient te zijn aan striktere criteria en voorwaarden. Tot op heden was het onduidelijk in welke gevallen het verlenen van toegang disproportioneel zou zijn voor de grondrechten van de uiteindelijke begunstigde, met name het recht op privacy en bescherming van persoonsgegevens.

Om tegemoet te komen aan de vereisten van gegevensbescherming, heeft de wetgever ten eerste de vier verschillende doeleinden van het UBO-register opgenomen:

- De bescherming van het financiële stelsel door middel van preventie, opsporing en onderzoek van witwassen en terrorismefinanciering en de daarmee verban houdende basismisdrijven,
- Het faciliteren van de toepassing en de controle van de verplichtingen inzake embargo's, bevrozingen van tegoeden en ander beperkende maatregelen;
- Het verhogen van transparantie van juridische constructies en entiteiten;
- Het register moet een nuttig instrument vormen in strijd tegen witwasparktijkjen voor de actoren en instanties die toegang krijgen tot het register.

Ten tweede heeft de wetgever met de wet van 8 februari 2023 de categorieën persoonsgegevens die het UBO-register verwerkt, in de wet zelf opgenomen. Het gaat met name over:

- Identificatiegegevens;
- Contact- en verblijfsgegevens;
- De categorie(ë)n van uiteindelijke begunstigde waartoe de natuurlijke persoon behoort;
- De aard en de omvang van de door de natuurlijke persoon aangehouden economische belang of zeggenschap in de entiteiten en constructies die rapportering plichtig zijn;
- De datum waarop de natuurlijke persoon uiteindelijke begunstigde is geworden en in geval van een onrechtstreekse uiteindelijke begunstigde ook de identificatiegegevens van de tussenpersonen.

Besluit

Naar aanleiding van het arrest wordt nu ook van het grote publiek een legitiem belang vereist indien zij het UBO-register wensen te raadplegen voor vennootschappen. Dit was voordien reeds vereist voor uiteindelijke begunstigten van alle andere juridische structuren.

Concreet kan het grote publiek nu in afwachting van IT-ontwikkelingen om het UBO-register aan te passen aan de nieuwe wettelijke bepalingen, raadplegingsverzoeken sturen per e-mail naar: ubobelgium@minfin.fed.be. Belangrijk daarbij is dat wordt toegelicht op welk legitiem belang u zich denkt te beroepen.

Daarnaast kwam de wetgever tegemoet aan de vereisten van gegevensbescherming door enerzijds de verschillende doeleinden van het UBO-register op te nemen in de wet, en anderzijds de categorieën van persoonsgegevens die het UBO-register verwerkt in de wet op te nemen.

Gebruikte juridische bronnen:

- Wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, *BS* 6 oktober 2017;
- Koninklijk besluit van 8 februari 2023 tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 juli 2018 betreffende de werkingsmodaliteiten van het UBO-register;
- HvJ 22 november 2022, nr. C-37/20, ECLI:EU:C:2022:912;
- Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie;
- Gebruikshandleiding van de toepassing UBO versie “burger”, https://financien.belgium.be/sites/default/files/thesaurie/20220502_Handleiding_Burger_NL.pdf;
- Advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit nr. 246/2022 van 9 november 2022;

- DESMYTTERE, F., “Het UBO-register: verboden toegang voor onbevoegden?”, *AFT* 2023/1, 6-29.

Gebruikte media bronnen:

- VAN MALDEGEM, P., “UBO-register raadpleegbaar door grote publiek onder voorwaarden”,
<https://www.tijd.be/netto/analyse/belastingen/ubo-register-raadpleegbaar-door-grote-publiek-onder-voorwaarden/10449524.html>.
- NOS, “Europees Hof: register van bedrijfseigenaren mag niet openbaar voor publiek”, <https://nos.nl/artikel/2453449-europees-hof-register-van-bedrijfseigenaren-mag-niet-openbaar-voor-publiek>;
- Perscommuniqué nr. 188/22 van het Hof van Justitie,
<https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2022-11/cp220188nl.pdf>;
- Nieuwsoverzicht FOD financiën,
<https://financien.belgium.be/nl/E-services/Ubo-register>.

[1] Artikel 73-75 Wet 18 september tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, *BS* 2017.

[2] HvJ 22 november 2022, nr. C-37/20 , ECLI:EU:C:2022:912.

[3] Gebruikshandleiding van de toepassing UBO versie “burger”,
https://financien.belgium.be/sites/default/files/thesaurie/20220502_Handleiding_Burger_NL.pdf

[4] Nieuwsoverzicht FOD financiën,
<https://financien.belgium.be/nl/E-services/Ubo-register>; F., DESMYTTERE, “Het UBO-register: verboden toegang voor onbevoegden?”, *AFT* 2023/1, 6-29.

[5] R., GOOSSENS, “Een presentje voor de oliarchen”,
https://www.standaard.be/cnt/dmf20221202_98057145 , F., DESMYTTERE, “Het UBO-register: verboden toegang voor onbevoegden?”, *AFT* 2023/1, 28. (met de nuance voor uiteindelijke begunstigen van (internationale) vzw’s en stichtingen); P., VAN MALDEGEM, “UBO-register raadpleegbaar door grote publiek onder voorwaarden”,
<https://www.tijd.be/netto/analyse/belastingen/ubo-register-raadpleegbaar-door-grote-publiek-onder-voorwaarden/10449524.html>.

[6] Art. 10, §3 UBO-KB.

[7] Advies nr. 246/2022 van 9 november 2022, overweging 35-44.